

CASGLIAD

o'r

W A D

EDIG.

SAIA xlvi. 22.

atraf si, holl gyrrau'r ddaear, fel
ys myfi wyf Dduw, ac nid neb

Ezechel. xviii. 21, 22.

Os yr annwyl a dilychwel oddi wrth ei holl bechodau y
rhai a sonaeth,—ehe gan fyw a fydd byw,—Ni cba-
fir iello yr holl gamweddau a wnaeth,—

E U T F T C C Y:

graphwyd yn y Flwyddyn M,DCC,LXXXVII.

Nid yw'r Llyfran oedd yn wir, ond rhodd
wylltawr do i Grefyd i w gyd-wladdom.



Galwad i'r annychweledig.

Ezeciel. xxxiii. 11.

Dywed wrthynt, Fel mai byw si, maeid yr Arglwydd
 Dduw, nid ymhoffaf ym manwlaeth
 troi o'r annuwiol oddi wrth ei ffwrdd
 luch, dychwelwch oddi wrth ei ffwrdd
 canys, ty ISRAEL, pabam y byddai.

WM y Telhyn f. 11. 11. 11.
 iaethau hyn tebyd i'r
 Athr. 1. Duw yw'r fadwr i'r annuwiol
 droi neu farw.
 Athr. 2. Addeuid Duw
 fyw, os hwy a droi.

Athr. 3. Mae Duwyn ymhoffi yn
 ac Iechydwriaeth dynion, ac nid
 aeth a'u damnedigaeth. Gwell oedd
 droi o honynnt a byw, na myned rhagud.

Athr. 4. Hwn yw'r siccraf wir, yr hwn i'r
 na fynnai Duw i ddynion mo'i ammau, a gadarnha
 odd efe iddynt mcwn môdd difrif cyhoeddus trw
 ei Lŵ.

Athr. 5. Mae'r Arglwydd yn dýblu ei orchym
 ynion a'i annogaethau i'r annuwiol i ddychwelyd.

Athr. 6 Mae'r Arglwydd yn ymostwng i ymre
 symmu â hwynt, ac yn gofyn iddynt paham y myn
 ent farw?

Athr. 7. Os yr annuwiol gwedi hyn i gyd
 ddychwelant, nid o ran Duw y derfydd am danynt
 ond o'i rhan eu hunain : eu hystyfnigrwydd eu hu
 nain yw'r achos o'i damnedigaeth ; marw gan hyn
 ny y maent; oblegyd hwy a fynnant farw.

Athr. 1. Cyfraith anghyfnewidiol Duw yw, fod
 yn rhaid i ddynion annuwiol droi neu farw. Os
 coeliwch Dduw, coeliwch hyn : nid oes ond un o
 ddwy

Idwy ffordd hyn i bob dyn annuwiol, naill ai trœligaeth ai damnedigaeth. Mi a wn mai anhawdd w peri i'r annuwiol goelio 'r gwirionedd hyn. Nid hyfedd os cweryla yr euog â'r gyfraith. Ychydig dynion sydd barod i goelio yr hyn ni fynnent fod yn wir: a llai a fynnent i hynny fod yn wir er yment yn deall ei fod yn eu herbyn. Eithr os bydd heb morddall ac anturio cwefiyno naill ai gwirionedd neu gyfawnder y gyfraith hon o'r eiddo Duw, mi a roddaf i gwi ar fyrr y facth ymlurdeb o'r ddu, yr hwn ac a ddygwn, a ddyli i fodloni dyn hefyddiwmol. Ac a gynfas, os ydych yn ammau ydyw hyn ym Duw, ai nad yw, heb law cant lleoedd eraill i'r wyl eich bodloni â'r ychydig rai hyn. *John iii. 3. 2 Cor. 17. Col. iii. 9, 10. Heb. xii. 14. Rhuf. viii. 8, q. Gal. vi. 15. 1 Ped. i. 1 Ped. ii. 12. Pm. 17. Psal. xi. 5.* Megis adrhaid imi aros i goryr y lleoedd hyn, y rhaid dynt mor eglur, fel yw y wif fi yn tybied nad rhaid m chwanegu dim mwy o'r lliaws hynny sydd yn droddy cyffelyb: os 'wyt ti ddyn, a'r sy'n credu air Duw, dymma yn barod ddigon i'th fodloni di, ood yn rhaid i'r annuwiol ddychwelyd, neu gael u condemnio.

Ond os nad ydych yn credu hyn, moeswch glywed pa reswm sydd gennych paham na chredwch y air hwn o eiddo Duw, yr hwn sydd yn dywedyd imi, ood 'n rhaid i'r annuwiol droi neu gael eu condemnio: mi a wn eich rheswm, mai o herwydd eich bod yn arnu fod yn anhebygol i Dduw fod mor annhur arog: Tybied yr ydych mai creulonder yw damnio ynion yn dragwydd am beth cyn lleied a bûchedd echa durus. A hyn sydd yn ein harwain at yr ail eth, yr hyn yw cyflawnhau uniaunder Duw yn ei deddfau a'i farnau.

Ac yn i. Yr wif fi yn tybied na ddywedwch nad

yw yn ddigon cyfaddas i enaid anfarwol, gael ei reoli trwy gyfreithiau a f'o yn addaw gwobr anfarwol, ac yn bygwth cosbedigaeth annherfynol. Oni bai hynny ni byddei y gyfraith gyfaddas i naturiaeth dyn, yr hwn ni chyflawn reolir trwy foddion ddim is na gobaith neu arswyd pethau tragwyddol.

2. Yr 'wyf yn tybied yf addewid nad yw yr addewid o ddidrangen a diamgyffred ogoiant yn anghyfaddasol i ddoethineb Duw, na chyflawn dyn: a phaham yntau na byddech o'r unrhyw dýb am fygythiad o ddidrangen ac anhaethadwy drueni?

3. Pan gaffoch chwi yngair Duw, mai felly y mae, ac felly y bydd, a ydych chwi yn tybied eich hunain yn addas i ddywedyd yn erbyn y gair hwn? A elwch chwi eich gwneuthurwr at y barr, a holi ei air ef ar gyhuddiad offalster? A clyeddwch chwi arno i'w farnu wrth ddeddfi eich bych'mygion? A ydych chwi yn ddoethach, ac yn well, ac yn gyflawnach nag ef? Ai rhaid i'r Hollalluog sefyll wrth frawdle prif? Oh ryfig aruthrol llwch dibwyll! A gyhudda pob gwadd, a thywarchen, a thommen yr haul o dywyllwch, a chymmeryd arno i lewyrchu'r byd? Pa le yr oeddych chwi pan wnaeth yr Hollalluog y Cyfreithiau hyn, na alwafai efe arnoch chwi i fod o'i gyngor?

4. Os yw Pechod y fath ddrwg a'r sy'n gofyn marwolaeth Crist yn Iawn trosto, nid rhyfedd ei fod yn haeddu trueni tragwyddol.

5. Ac os haeddodd pechod y Cythreuliaid boenedigaeth annherfynol, paham yntau na's haeddai pechod Dyn?

6. Ac yn fy nhŷb, chwi a ddylech ddeall, nad oes fod i'r goreu o ddýnion, llai o lawer i'r an-nuviol, fod yn gymmwys farnwyr ar haeddedigaeth pechod. Och! Yr ydym ni oll yn ddeillion ac yn bartiol! Ní ellwch chwi fyth gyflawn adnabod haeddiant pechod, nes i chwi gyflawn adnabod Drwg y pechod; ac ni ellwch chwi fyth gyflawn adnabod drwg y pechod, nes i chwi gyflawn adnabod

bod ; yn 1. Godidawgrwydd yr enaid yr hwn a anffurfiodd ef. 2. A godidawgrwydd y fainte drwydd yr hwn a ddileuodd ef. 3. Ac achos a godidawgrwydd y gyfraith yr hon y mae yn ei throsedd. 4. A godidawgrwydd y gogoniant y mae yn ei ddirmygu. 5. A godidawgrwydd a swydd rheswm yr hwn y mae yn ei fathru. 6. Nachwaith nes i chwi adnabod anfeidrol arderchawgrwydd Hollalluogrwydd, a sancteiddrwydd y Duw hwnnw yn erbyn yr hwn y gwneir ef. Pan adwaenoch chwi y rhai'n oll yn gyflawn, y cewch chwi gyflawn adnabod haeddiant pechod. 7. A ellwch chwi, feddwl fod enaid aflare yn gymmwys i'r nefoedd ? Och si, ni fedrant garu Duw ymma, na gwneuthur iddo un gwasanaeth a'z a allo ef ei dderbyn. Maent yngwrthwynaeb i Dduw, maent yn ffeiddio yr hyn y mae efe yn ei garu fwyaf, ac caru yr hyn y mae efe yn ei gaffau ! Nid ydynt yn gymmwys i'r amherffaita gymmundeb hwnnw ac ef yr hwn y mae ei Seintiau ef ymma yn gyfrannogion o hono. Pa fod gan hynny y gallant hwy fyw yn y perffaith gariad hwnnw o'r eiddo ef, ac yn y cyflawn hyfrydwch a'r cymmundeb ag ef, yr hyn yw gwynfyd y nêf ?

Defnydd.

Attolwg i chwi ynawr, bawb oll ar ydych yn yn caru eich eneidiau, yn lle ymgynhennu â Duw, ac â'i air, ymostwng iddo ar frûs, a'i arser, er eich daioni. Chwi oll a'r sydd etto heb droi, cymmerwch hyn am ddilys wirionedd Duw. Rhaid i chwi cyn pen nemmawr ddychwelyd neu gael eich damnio. Nid oes un ffordd arall ond *troi* neu *farw*. Pan ddywedodd Duw hyn, yr hwn ni ddichon ddywedyd celwydd wrthych, pan glywoch hyn gan wneuthurwr a Barnwr y byd, mae'n amser i'r rhai sydd ganthynt glustiau i wrando. Erbyn hyn chwi a ellwch weled pa beth sydd gennych i ymddiried yn tho. Nid ydych ond meirwo'n a dàmnedig oddi-

eithri chwiddychwelyd. Pe dywedwn i chwi amgen-
 ach mi a'ch twyllwn â chelwydd. Pe cuddiwn hyn
 oddiwrthych, mi a'ch anhreithiwn chwi, ac a fydd-
 wn euog o'ch gwaed, fel y mae yr adnodau o flaen
 fy nheflyn yn sicrhau. Ad: 8, *Pan ddywedwyr*
wrth yr annuwiol, ti annuwiol gan farw a fyddi farw;
oni leferi di i rybyddio yr annuwiol o'r ffordd; yr annuwiol
hwn a fydd marw yn ei anwiradd; ond ar dy laru di y
gofynnaf ei waedef. Chwi a welwch gan hynny, er
 bod hon yn athrawiaeth arw anhyfryd, mae hi yn
 gyfryw ac sydd raid ini ei phregethu, ac i chwithau
 ei gwrando. Esimwythach yw clywed son am
 uffern, na'i dioddef. Oni ba'i fod eich angenheid-
 iau yn ei ofyn, nid ysbwlwem ni mo'ch clustiau tyner
 â gwirioneddau a dybir mot eirwon a llwmdest. Ni
 byddai uffern cyn llawned pettau bobl ond ewyllyf-
 gar i adnabod eu cyflwr, ac i glywed oddiwrthio, ac
 i feddwl am dano. Yr achos paham y mae cyn llei-
 ed yn ei gochelyd yw, oblegyd nad ydynt yn ym-
 drechu am fyned trwy borth cysyng Troedigaeth, ac
 am dramwy ffordd gûl *Sanctitudurwydd* tra caffont
 amser: ac nid ydynt yn ymdrechu, oblegyd na ddeff-
 roesant i sywiol deimlad o'r perygl y maent yn tho.
 Ac ni ddeffroesant, oblegyd fod yn gâs ganthynt
 glywed oddiwrthio, a meddwl am dano: a hynny
 sydd mewn rhan o herwydd ynfyd dynnerwch, a
 hunan ferch cnawdol: ac mewn rhan o herwydd
 nad ydynt yn llwyr gredu y gair sydd yn ei fygwth.
 Pe baech chwi ond hollawl gredu y gwirionedd hwn,
 mi a debygwn y dylei ei bwys ef eich annog i'w
 gofio; ac fe a'ch dilynai ac ni adawai i chwi lo-
 nydd, nes i chwi ddychwelyd. Pe clywech hyn ond
 un waith trwy leferydd Angel, *Rhaid it fod yn ddych-
 weledig neu yn ddammedig: Troi neu farw;* oni byddei
 iddo lynu yn eich meddwl, ac ymdrechu â chwi
 nos a dydd, fel y cofiech ef wrth bechu, ac y cof-
 iech ef wrth eich gwaith, fel ped fai ei lais ef yn
 oestadol yn eich clustiau, *Troitb neu drengwch.* Oh
 y a beth gan hynny yw'r achos na rwygir calonnau
 pechaduriaid

pechaduriaid a'r cyfryw wirionedd pwysfawr ! Fe dybygai ddyn bellach y dylai pob enaid a'r ni thrôdd, a'r fydd yn clywed y geiriau hyn fêrwinio hyd at y galon, a meddwl rhyngthynt a nhwy ei hunain ; *Hwryw fy nghfwr i fy hunan* ; ac na byddent byth lonydd nes eu cael eu hunain gwedi troi. Coeliwch, hawyr, ni pheru'r swrth dymmer diofal ym-ma chwaith ya hir. Troedigaeth a Damnedigaeth ydynt ill dau bethau deffroûs. Ac un o honynt a bair i chwi ymwrando ac ef cyn pen nemmawr. Myfi a fedraf ddywedyd i chwi ymlaenllaw cyn sicred a phettawn yn ei ganfod a'm llygaid, y dwg naill ai grâs ai usfern y pethau hyn ar fyrder at y byw, ac a wnaent i chwi ddywedyd, *Pa beth a wneuthum?* *Pa belynt ffot annwyl a gymmerais?* Trahaus faleh a syfrdan gyflwr pechaduriaid ni pheru ond ychydig. *Rhaid troi new drengu.*

Ha wyr, a ydych chwi yn credu byn oll, ai nid ydych ? Diau na's gellwch ddwyedyd nad ydych ; canys y mae ef tros ben amheuath. Y rhai hyn nid ydynt ymrysonau, lle mae'r naill wr duwiol dysgedig o'r naill feddwl, a'r llall o un arall ; lle mae'r naill blaidd yn dywedyd hyn, a'r llall yn dywedyd hyn accw : Pob seft yn ein plith ar a haeddei ei galw yn Grifftiogion, ydynt oll yn cyttuno yn yr hyn a ddywedais : ac oni choeliwch chwi Dduw'r gwirionedd, a hynny mewn peth y mae pob seft a phlaid yn ei goelio ef, yr ydych yn llwyr annesgusodol.

Eithr os ydych yn coelio hyn, pa fodd y digwydd i chwi fod cyn llonydded mewn cyflwr anychweledig ? A wyddoch chwi eich bod gwedi dychwelyd ? A fedrwch chwi hefyd gael y newidiad rhyfeddol hwn ar eich eheidiau ? A ail-anwyd chwi fel byn, a'ch gwneuthur o newydd ? Onid yw y petthau hyn yn rhyfedd gan fagad o honoch ? Ac yn gyfryw na's gwybuoch oddiwrthi ynt ar eich eneidiau ? Oni fedrwch synegi dydd neu wythnos eich newidiad, na'r bregeth a'ch trôdd chwi, etto a ydych chwi yn cael fod y gwaith wedi ei wneuthur ? Eich celaneddau

cêlaneddau a orweddant ar fylder yn y llwch, angylion neu gythreuliaid yn ebrwydd a gymmerant afel ar eich eneidiau, a phob mab a merch o honoch chwi oll, a fydd ymhliith cwmpeini arall ar fylder, ac mewn cyflwr amgenach nag yr ydych yr awr hon yn tho : ni thi igwch chwi yn y tai yna ond ychydig yn hwy : Ni weithiwech chwi yn eich sioppau a'ch mœusvdd ond ychydig yn hwy : nid eistedwch yn yr ystafelloedd yna, ac ni phreswylwch ar y ddaear hon ond ychydig yn hwy. Ni welwch â'r llygaid yna, ac ni chlywch â'r clustiau yna, ac ni leferwch â'r tafod yna ond ychydig yn hwy, tan ddydd yr adgyfodiad: O pa ryw fan y byddwch chwi yn tho ar fylder o lawenydd neu boendod ! O pa olwg a welwch chwi ar fylder yn y nefoedd neu yn usfern ! O pa feddyliau a leinw eich calonnau ar fylder â difyrrwch neu erwindeb anrhaethadwy ! Oh pa waith y gosodir chwi arno ar fylder, sef naill ai i foliannu'r Arglwydd gyda Seintiau ac Angylion, neu i groch leisio allan mewn tan anffoddadwy gyda chythreuliaid ! Ac a ddylai hyn o'i gael ei anghofio ? A hyn oll a fydd anherfynol, ac a sêlir i fynu trwy ddeddf dragwyddol. *Tragywyddoldeb* *Tragywyddoldeb*, a fydd mesur eich llawenydd neu'ch tristwch ; A ellir anghofio hyn ? Ac y mae hyn, hawyr frod yr, ei gyd oll yn wir ; y sicrâu wirionedd yw : Darfyddo i chwi fyned i fynu ac i wared ychydig hwy, datfyddo i chwi gysgu a deffroi ychydig mynchach, chwi a fyddwch meirw, a chwedi passio, a chael y cwbl yn wir yr wyf fi yn ei synegi i chwi yr awr hon ; ac er hynny a fedrwch chwi yn awr ei anghofio yn gymaint ? Chwi a gewch gofio y pryd hynny glywed o honoch y pethau hyn, ac a gewch ddeall eu bod hwynt yn fwy matterion filoedd o weithiau nag y gallaf fi na chwithau ymma moi ddirnad. Ac am hynny yr wyf fi yn attolwg ar i chwi fy esgusodi, os wyf fi hanner cyn daered arnoch yngylch y pethau hyn, a phed fawn yn eu gweled. Os gorfydd arnaf farw y foru, a gallu

o honof ddyfod drachefn o fyd arall, a mynegi i
 chwi yr hyn a welswn, oni byddech chwi ewy-
 llysgar i'm gwrando, ac oni chredech chwi, a
 gwneuthur cyfrif o'r hyn a fynegwn i wrth-
 ych? Pegallwn i bregethu un bregeth i chwi yn ôl
 fy marw, a gweled yr hyn a wneir yn y byd a
 ddaw, oni fynnech imi ddywedyd y pûr wirionedd,
 ac oni ymdyrrech chwi i'm gwrando? Oni osod-
 ech chwi hynny at eich calon? Ond ni ddichon hyn
 fod: Mae gan Dduw ei ffordd bwyntiedig i'ch dys-
 gu chwi trwy'r scrythyrau a gweinidogion. Dy-
 munaf arnoch i ddechreu chwilio eich calonnau yn
 ddifrifol, a dywedyd wrthych eich hunain, ai felly
 mewn difri y mae? Ai rhaid i mi droi neu farw?
 Ai rhaid imi fod yn ddychweledig neu 'n ddammedig?
 Mae yn llawn bryd imi gan bynnny edrych yn fy'nghylch,
 cyn y b'o yn rhwng hwyr. Ob pabam i:ad edrychais am hyn
 hyd yn hyn? Pabam y darfu imi ar antur ffwdanu,
 a myned yn wrthlyd tros gymaint o orchwyl? A
 oeddwn i yn effro, neu yn fy nghliôf? O'r bendigedig
 Dduw! Pa drugaredd yw na thorraist si ymaith oddi-
 ar y ddaear, cyn cael o honof ddim gobaith sicr o'r
 bywyd tragwyddol? Gedwch iddo, na atto Duw ini
 esgeuluso'r gwaith ymma ddim hwy. Pa gyflwr y mae fy
 enaid i ynddo? A ddychwelais i, ai nad do? A fu erioed
 y cyfryw gyfnewid neu waith ar fy enaid? A oleuwyd
 fi trwy air ac yspryd yr Arglwydd, i ganfod atgasrwydd
 pechod, eisiau am Iachawdwr, cariad Crist, a godi-
 dawgrwydd Duw a'i ogoniant. A ddrylliwyd ac a
 ddarostyngwyd fy nghalon o'm mewn am fy muchedd or
 blaen? A roesewais i yn ddiolchgar fy Iachawdwr a'm
 Harglwydd, yr hwn ai cynnygiodd ei hun yngbyd a
 phardwn a bywyd i'm henaid? A wyff fi yn easau fy much-
 edd bechadurus gynt, a gweddillion pob pechod ar sydd
 yno? A wyff fi yn ffoi rhagddynt, megis fy ngelynion mar-
 wol? a wyff fi yn rhoddi fy hun i fynu i fuchedd o sanc-
 teiddrwydd ac usfudd-dod i Dduw? A ydwyff fi yn ei charu
 ac yn ymhyfrydu ynthi? A allaf fi ddywedyd mewn gwirio-
 nedd fy mod yn farw i'r byd a'r hunan gnawdol, am bed

yn byw i Dduw a'r gogoniant â addawodd ef? A oes gennyffwy prîs a phwrpas am y nefoedd, na'r ddaear? Ai Duw befyd yw'r anwylaf a'r goruchaf yn fy enaid? A oes gennyffwriad newydd, a diben newydd, a haid newydd o anwydau Sanctaidd? A sefydlais i fy ngobaith a'm calon yn y nefoedd? A phan bechwyf, ai yn erbyn greddfol ogwyddiad a bwriad fy ngbalon y mae? Ac a wyff fy'n ewyllysfio cael ymwared oddi wrth fy ngwendidau? Dymma gyflwr enaid dychweledig: ac fel hyn y mae'n rhaid bod gyda myfi, ai nad é? Mae hi yn amser i geisio dattod y petrusder hwn cyn i'r Barnur ofnadrwy ei ddat-tod. Nid oes mor lle i edifeirwch a throedigaeth y pryd bynni; mi a wn fod yn rhaid iddo fod naill ai'n awr, ai na byddo byth.

Hawyr, hyn yw fy neisfyriad arnoch, ddodi o honoch dasg ar eich calonnau ai holi fel hyn, nes i chwi ganfod, os bydd possibl, pa un ydych ai dychweledig ai nad ydych. Mae'r matter yn fawr, nedwch i ddiofalwch eich lluddias. Pe gwyddech chwi eich bod oddiar y ffordd i'r nefoedd, a'ch bod yn golledig yn dragwydd pettach yn meirw fel yr ydych; a feiddiech chwi gysgu noswaith ychwaneg yn y cyflwr yr ydych ynddo? A feiddiech chwi fyw ddiwrnod etto yn tho ef? A fedrech chwi grechwen-nu a bod yn llawen yn y fath gyflwr? Pa beth! Ac heb wybod nad ell er eich cippio i usfern mewn un awr. Diammau y parai i chwi ymadael â'ch cymdeithas a'ch helyntiau gynt, ac yr ymgysfeiriech at ffyrdd sancteiddrwydd, a chymmundeb y saint. Diammau y gyrrai hynny chwi i lesain ar Dduw am galon newydd, ac i geisio cymorth y thai sydd gymmwys i'ch cyngori. Er mwyn yr eneidiau hynny sydd raid iddynt droi neu feirw, yr wyf fi'n attolwg na naccêwch mohonof, wneuthur o honoch yn orchwyl, iwch ddeall eich cyflwr eich hunain, ac adeiladu ar sail safadwy, a gwybod yma neu ac-aw, a droesoch ai nad do, ac na anturioch mo'ch eneidiau ar ddifrawch diddarbod.

Athr. 2. Addewid Duw yw, y caiff yr annuwiol fyw

fyw os troant, sef, os troant yn ddiffuant ac yn holl-awl.

Mae'r Arglwydd yma yn cyhoedd gyfaddau mai dyma'r hyn y mae efe yn ymhoffi ynddo, bod i'r annuwiol droi a byw. Mae'r nefoedd gwedi ei gwneuthur mor siccr i'r dychweledig, ac yw usfern i'r annychweledig. *Trwch a byw fyddwch*, sydd wirionedd cyn sicred, a *Throwch neu meirw a fyddwch*.

Nid oedd Duw rwymedig i ddarparu ini Iachadwr, nac i agor yd ini ddrws gobaith, nag i'n galw i edifarhau a throi, pan oeddym ni unwaith wedi ein taflu ein hunain ymaith trwy bechod. Ond efe a'i gwnaeth yn rhad i fawrhau ei drugaredd. Bechaduriaid, ni chaiff neb o honoch achos i ddyweddyd, fy mod i yn pregethu i chwi anobaith. Ein *commission* ni sydd i gynnyg Iechydwriaeth, Iechydwriaeth ddiogel, ddirrif, ogoeddns, dragwyddol Iechawdwriaeth i bob un o honoch; i'r cardottyn tlottaf, yn gystal ac i'r arglwydd mwyaf; i'r dihiraf o honoch, sef i'r meddwon, tyngwyr, bydolwyr, lladron, iê i ddirmygwyr a goganwyr ffordd sanctaidd Iechawdwriaeth: fe a orchynnir ini gan yr Arglwydd ein Meistr, gynnyg i chwi bardwn am gymaint oll ac a basiodd, os gwnewch chwi bellach o'r diwedd ond dychweld a byw. Fe orchynnir ini attolygu ac ymbil arnoch am dderbyn y cynnyg a dychwelyd; ac i fynegu i chwi pa barattoad a wnaethpwyd gan Grist; pa drugaredd sydd yn aros am danoch; pa amynedd sy'n disgwyl wrthych; pa fwriadau o garedigrwydd sydd gan Dduw tuag attoch. Yn siccr mae gennym ni hefyd gennadwri o ddigofaint ac Angau, ie a dwbl ddigofaint ac Angau: ond nid ein prif gennadwri yw'r un o honynnt. Mae'n rhaid ini fynegi i chwi y digofaint sydd arnoch yn barod, a'r farwolaeth y ganwyd chwi tanu, am dorri deddf gweithredoedd: eithr nid yw hyn ond dangos yr eisiau am drugaredd, a'ch annog i brisio gras y Pryniawdwr. Ac nid ydym

ni yn mynegi i chwi ddim ond y gwir sydd yn rhaid i chwi ei wybod ; canys pwy a gais physygwriaeth ond a wypo ei fod yn glaf ? Nid yw ein gwaith ni yn dangos i chwi eich trueni, yn eich gwneuthur yn druenus ; ond eich hymlid chwi allan y mae i ymgais am drugaredd. Yn Nuw y mae Trugaredd, ac y mae digonolrwydd yn yr Iawn a rof Crist, mae'r addewid yn rhad, yn gyflawn, ac yn gyffredinol. Os gofynnwch pale mae ein *commission* i i gynnyg fel hyn ; ymhilith cant o leoedd o'r ysgrythur, myfi a'i dangosaf yn yr ychydig leoedd hyn. Yn gyntaf, chwi a'i gwelwch yma yn synehestyn a'r adnodaus y'n canlyn ; ac yn y xviii. o *Ezec* : mor eglur ac y galler i adrodd. A yn 2 *Cor.* v. 17, 18, 19, 20, 21. *Gwel*. Felly *Marc.* xvi. 15, 16. A *Luc.* xxiv. 46, 47. gwêl. Ac *Act.* v. 30, 31. Ac xiii. 38, 39. Gwêl. A rhag i chwi dybied fod Duw yn cynnyg hyn yma yn unig i'r Iuddewon, edrychwrch *Gal.* vi. 15. A *Luc* xiv. 17, 23, 24. Gwêl.

Dyma lle gellwch chwi yn ddienbyd ymddiried am eich eneidiau : canys cariad Duw yw ffynnon y cynnygiad hwn, *Joan* iii. 16. A gwaed Mab Duw a'i pwrcasodd : Ffyddlondeb a gwirionedd Duw a ymrwymodd i wneuthur yr addewid yn dda : gwyrthiau a feliasant i fynu y gwirionedd o hono : Pregethwyr a anfonir i wy'r byd i'w gyhoeddi.

Diau, os mynnwch chwi goelio y byddwch gad-wedig heb *Droedigaeth*, eich bod chwi yn coelio an-wiredd : a phe pregethwn innau hynny i chwi, mi a bregethwn gelwydd. Nid credu i Dduw yw hyn, ond i'r cythraul ac i'ch calennau twyllod-rus eich hunain. Mae gan Dduw ei addewid o *einioes*, a chan *Ddiafol ei addewid o einioes*. Addewid Duw yw, *Dychwelwch a byw fyddwch*. Addewid Diafol yw, chwi a gewch fyw pa un byhnag a wnel-och ai troi ai peidio. A ysywaith, mae y rhan fwyaf o'r byd yn credu'r gair hwn o eiddo'r cythraul, oflaen gair Duw. Yn yr un môdd ac y daeth ein pechod a'n trueni i'r byd. Duw a ddywedodd

wrth ein rhieni cyntaf, os bwyttewch, chwi a fyddwch feirw; a'r cythraul a'i gwrthettyb, gan ddywedyd, ni byddwch feirw ddim: A'r wraig a goeliodd y cythraul olaen Duw. Felly y mae'r Arglwydd yr awr hon yn dywedyd, *Trowch neu meirw fyddwch*; a'r cythraul sy'n dywedyd, *Ni byddwch feirw ddim, os gnewch gymaint a llefain ar Dduw am drugaredd ar y diwedd, a rho'i heibio weithrediadau'r pechod, pryd nas galloch moi gweithredu ddim yn bwy.* A dymma'r gair y mae'r byd yn ei garu. Oh ysgelerder anesgorol! credu Diafol olaen Duw.

Eithr os chwi a drowch a dyfod i ffordd trugaredd, mae trugaredd yr Arglwydd yn barod i'ch groesawi. Ymddiriedwch gan hynny yn Nuw am iechydwriaeth yn hŷf ac yn hyderus, canys efe a ymrwymodd trwy ei air ar eich cadw chwi. Mae ef yn oestadol yn barod i'ch derbyn. A llawnder y gwirionedd ymma a ymddengus etto ymhellach yn y ddwy athrawiaeth sy'n canlyn, at y rhai yr âf rhagof yn y man nesaf, cyn i'm wneuthur dim defnydd o hyn ymhellach.

Athr. 3. Mae Duw yn ymhoffi yn nhroedig-aeth ac iechydwriaeth dynion, ond nid yn eu marwolaeth a'u damnedigaeth: gwell gantho droi o honyn a byw, na myned rhagddynt a meirw. Am resymmau y pwngchwn, mi a fyddaf byrr ynthynt, o herwydd yr wyf yn tybié eich bod yn eu credu eisoes.

1. Fe eill grafusol naturiaeth Duw ar a gyoeddir yn *Exod*: xxxiv. 6. ar xx. 6. ac yn aml mewn lleoedd eraill, eich sicrau chwi o hyn, nad yw efe yn ymhoffi yn eich marwolaeth.

2. Pettau Duw yn ymhoffi yn eich marwolaeth yn fwy nag yn eich troedigaeth a'ch bywyd, ni buasai efe cyn fynyched yn ei air yn gorchymyn i chwi droi. Mae ammodau'r esengyl yn profi'r pwngc.

3. A'i gommissiwn yr hwn a rodde es i weini-dogion yr esengyl, sydd yn profi hyn yn helaeth. A buasai Duw yn gwneuthur hyn, ac yn trefnu ei ordinhadau er daioni i chwi, pe buasai efe yn ymhoffi yn eich marwolaeth? B

4. Fe brofir hefyd wrth drefn ei ragluniaeth ef. Ped f'asai gwell gan Dduw eich bod yn ddaimnedig rag yn ddychweledig a chadwedig, ni buasei efe yn taro ymmhlaid ei air trwy ei weithredoedd, ac yn eich denu atto ei hun trwy ei diriondeb beunyddiol, ac yn rhoddi i chwi holl drugareddau y bywyd hwn, y rhai ydynt fodion *i'ch tywys chwi i edifeirwch.* *Rhuf.* ii. 4. a'ch dwyn cyn fynyched tan ei wialen, i beri i chwi bwyllo. Pe buasei hoff gantho dy ddaimnedigaeth, pa mor hawfed y gallasei ef dy gael yn usfern er vstalm? Fynyched y gallasei efe cyn hyn dy gippio di ymaith ynghanol dy bechodau; a rhêg neu lŵ neu gelwydd yn dy enau, yn dy anwybodaeth a'th ffalster a'th anlladrwydd? Y pryd y buost di ddiweddaf yn dy fedd-dod, neu yn gwatwor ffyrdd Duw, hawfed y gallasei ef attal dy anadl, a'th sobreiddio mewn byd arall? Oeh leied peth fydd ei i'r Hollalluog Arglwydd reoli tafod y cablwr mwyaf halogaidd, a rhwymo dwylaw yr erlidiwr mileiniaf, neu ostegu cynddaredd y chwerwaf o'i clynion, a gwneuthur iddynt wybod nad ydynt ond pryfedach?

Pettau efe ond gwâgu arnat, ti a syrhit i'th fedd. Diau mai i edrych a ddychweli di o'r diwedd a byw, y disgwyliodd Duw cyhyd wrthyt.

5. Fe a brofir ymhellach trwy ddioddefiadau ei Fab, nad yw Duw yn ymhoffi ym marwolaeth yr annuviol. Bwriwch i chwi ei weled ef mor brysur yn pregethu ac yn eu hiachau hwynt, fel y cewch ef yn *Marc* iii. 21. Neu cyhyd yn ymprydio, megis ym *Math.* iv. Neu ar hyd y nôs yn gweddio â'r defnynnau gwaed yn diferu oddiwrtho yn lle chwys, megis *Luc.* xxii. 44. Neu yn goddef marwolaeth fel digedig ar y groes, ac yn tywallt allan ei enaid megis aberth tros ein pechodau ni: a dybiech chwi fod y rhai hyn yn arwyddion o un yn ymhyfrydu ym marwolaeth yr annuviol?

6. Yn olaf, os hyn oll ni fodlonia mohonoedd eto, cymmerwch ei air ef, yr hwn yn oreu a wyt ei.

ei feddwl ei hun, neu o'r hyn lleiaf coeliwch ei lŵ ef: eithr hyn sydd yn fy arwajn at y bedwaredd athrawiaeth.

Athr. 4. Yr Arglwydd a siccrhaodd i ni trwy ei lŵ, nad yw efe yn ymhoffi ym marwolaeth yr annuwiol, ond ar iddo droi a byw; fel y gallai efe adael dyn heb esgus yn y byd i ammau y gwirionedd o hynny.

Os meiddiwch chwi ammau ei air, gobeithio na bydd i chwi ammau mo'i lŵ ef.

Megis ac y darfu i Grist yn ddifrif ddwys dysiolaethu na ddichon y di-adgenhedledig a'r antychweledig fyned i mewn i deyrnas nefoedd, *Math.* xviii. 3. *Ioan* iii. 3. Felly y tyngodd Duw nad yw efe yn ymhoffi yn eu marwolaeth hwynt, ond yn eu troedigaeth a'u bywyd. Ac megis y dywaid yr Apostol *Heb.* vi. 13, 16, 17, 18. *Oblegid na all ai* dyngu i neb oedd fwy, medd efe, fel mai byw si &c. *Canys* dynion yn wir sydd yn tyngu i un a f'o mwyn; a llŵ er siccrwydd sydd derfyn iddynt ar bob ymryson: yn yr hyn Duw, yn euwyllysto yn helaethach ddangos i etifeddion yr addewid ddianwadalwch ei gynghor ef, a gyfrwyngodd trwy lŵ: fel trwy ddau beth dianwadal, yn yr rhai yr oedd yn ammhosibl i Dduw fod yn gelwyddog, y gallem ni gael cyffur cryf, y rhai a ffoism i gymmeryd gafael yn y gobaith a osodwyd o'n blaen; yr hwn sydd gennym ni megis angor yr Enaid, yn ddiogel ac yn siccr.—

Defnydd.

Yr wyf si yn awr yn attolwg iti yr hwn wyt bechadur ann; chweledig ar a wyt yn clywed y geiriau hyn, ar i ti fyfyrig ychydig ar yr athrawiaethau a grybwyllywd o'r blaen; a'th ystyried dy hun tros encyd, pwy yw yr hwn sydd yn ymhyfrydu yn dy bechod a'th ddamnedigaeth? Diammau nad Duw: efe o'i ran ei hun a dyngodd nad yw yn ymhoffi yn tho. Ac mi a wn nad rhynghu-bôdd iddo ef yr ydych chwithau yn ei fwriadau wrth hynny. Ni lefâ i

chwi ddywedyd, eich bod yn yfed ac yn tyngu, ac yn esgeuluso dyledswyddau sanctaidd, ac yn difloddwyd cynhyrifiadau yr yspryd i ryngu bodd Duw: hynny oedd cymaint a phe cablech chwi y Tywysog, a therri ei gyfreithiau, a cheisio ei ladd, a dywedyd wneuthur o honoch hyn oll i rhynghu bodd idde. Pwy gan hynny sydd yn ymhoffi yn eich pechod a'ch marwolaeth? Nid oes neb ar sy'n dwyn delw Duw arno: am fod yn rhaid iddynt hwy fod o'r un meddwl ag ef. Fe a'i gŵyr Duw nad yw ond pleser bychan i'ch athrawon ffyddlon, eich gweled yn gwasanaethu eich gelyn marwol, ac ynfyd anturio eich cyflwr tragywyddol, a rhedeg yn wallgofus i faamiau usfern. Llawer gwaith y gorfwydd arnom mewn gweddi ddirgel gwyno wrth Dduw â chalonnau trymion. Och Arglwydd, ni a lafarasom wrthynt yn dy enw, eithr ni wnaethant gyfrif o honom; mynegasom iddynt yr hyn yr wyt ti yn ei beri i ni fynegi iddynt yngylch embydrwydd stat annychweledig, ond ni choeliant mohonom ni. Ni a fynegasom iddynt ddarfod iti dystiolaethu, nad oes heddwch i'r annuwiol, Isa. lvii. 21. Eithr prin y coelia y gwaethaf o honyn oll eu bod yn annuwiol. Rhai o bonynt a ddywedant fod yn eu bryd edifarbau. Eithr maent fyth yr un ffunud: a rhai a ddywedant, iddynt edifarbau yn barod, pryd nad ydynt etto gwedi dychwelyd oddiwrth eu pechoda. Arglwydd, hwn yw cyflwr ein cymydogion truens; ac nis gallwn ni wrtho. Pebaem yn erfyn arnynt trwy ddagrau, ni fedrem moi hannog, a pha beth a allem ni ei wneuthur yn ychwaneg? Y rhai'n yw'r cwynion a'r griddfannau y gorfwydd ar lawer gweinidog truan eu gwneuthur. Ac a ydych chwi yn tybied fod gantlio efe ddim pleser yn hyn? Ai pleser iddo efe eich gweled yn myned ymlaen mewn pechod, ac nad allo mo'ch attal? Eich gweled yn llawen, pryd nad ydych sicr o fod un awr allan o usfern!

Pwy gan hynny sydd yn ymhyfrydu yn eich pechod? Neb ond tri gelyn mawrion Duw.—yn 1, y cythraul yn ddiau sydd yn ymhyfrydu yn eich pechod

chod a'ch marwolaeth : canys hyn yw gwir ddiben ei holl brofedigaethau ef : o herwydd er mwyn hyn y mae efe yn gwyllo nos a dydd : ni ellwch chwi ryngu bodd iddo yn well na myned rhagoch yn y pechod.

2. Yr annuwiol hwythau a ymhyfrydant yntho, am ei fod yn cyttuno a'u naturiaeth hwynt.

3. Ond myfi a wñ er hyn ei gyd, nad ydych yn bwriadu rhyngu bodd i'r cythraul, pan ydych yn rhyngu ei fod ; Eithr eich cnawd eich hun, y gelyn mwyaf a pheryglaf yr y'ch yn bwriadu rhyngu-bodd iddo. Y cnawd yw efe, yr hwn a fynnei ei dacclu, a phorthi mwythau iddo mewn bwyd, di-od a dillad ; — a fynnai ei foddhau mewn mawl a bri gyda'r byd ; a'i foddhau mewn chwaryddiaeth, try-thyllwch, a seguryd : hwn yw'r Llyngc-lyn sy'n llyngcu'r cwbl. Hwn yw'r Duw yr ydych yn ei wasanaethu. *Phik* iii. 18.

Eithr attolwg iwch' aros ychydig ac ystyriwch, yn 1. (Holiad) A ddylae eich cnawd gael ei fodlon ni oflaen eich gwneuthurwr ? A anfodlonwch chwi yr Arglwydd, a'ch cyfeillion duwiol, i fodloni eich chwantau anifeiliaidd a'ch dymuniadau anianawl ? Ai nid yw Duw yn deilwng o fod yn rheolwr ar eich cnawd ? Oni chaiff efe ei reoli ef, ni cheidw efe mohono.

2. (Holiad) Mae eich cnawd yn fodlon i'ch pechod ; eithr a yw eich cydwybod fodlon ? Onid yw hi yn grwgnach o'ch mewn, ac yn dywedyd i chwi weithiau nad yw pob peth yn dda, ac nad yw'ch cyflwr mor ddiogel ac y dangoswch ei fod ? Ac oni ddylei eich heneidiau a'ch cydwybodau gael eu bodloni oflaen y cnawd llygredig yna ?

3. (Holiad) Eithr onid ydyw eich cnawd yn darparu hefyd i'w anfodlondeb ei hun ? Mae efe yn caru yr abwyd, neu'r *bait*, eithr a yw yn dda gan tho y bâch ? Mae yn caru y ddiod gadarn y tameid-iau melusion — y chwaryddiaeth a'i loddelt ; eithr a yw efe yn caru *Melldith Duw* ? A ydyw hoff gantho

dân grynu sefyll gerbron ei frawdle ef, a chael ei farnu i dân trag'wyddol ? A yw hoff gantho ei boeni byth bythoedd gydâ'r cythreuliaid ? Cymmerwch y cwbl ynghyd, canys nid oes gwahanu rhwng pechod ac usfern, ond yn unig trwy ffydd a chywir ddychweliad. Os cedwch chwi y naill, mae'n rhaid i chwi gael y llall. Hawyr, fe ddylid ystyried y cwestiwnau hyn gan bob dyn ac sydd yn credu fod gantho Enaid i'w gadw neu i'w golli, cyn i chwi fyned ddim pellach.

Athr. 5. Mae Duw mor daer am droedigaeth pechaduried, ai fod ef yn dygn ddyblu ei eirchion a'i gynghorion, *Trowch chwi, trowch chwi, paham y byddwch feirw !*

Yr Athrawiaeth hon yw'r cymhwysiad o'r hon o'r blaen, megis defnydd o gynghor; ac yn ôl hynny y trinaf hi. A oes un pechadur annychweledig a'r sy'n clywed y dyga eiriau hyn o'r eiddo Duw ? A fynnech chwi wybod ewyllys Duw ? Och ! Hyn yw ei ewyllys ef, ar i chwi droi yn ebrwydd. Clywch gan hynny chwi oll ar sy'n byw yn ôl y enawd : yr Arglwydd, yr hwn a roddeit i dy anadl a'th fod, a anfonodd attat gennadwri o'r nefoedd ; a hon yw ei gennadwri ef, *Dychwelwch, dychwelwch, paham y byddwch feirw !* Yr hwn sydd gantho glustiau i wrando, gwrandoed. A gaiff llaferydd y mawrhydi trag'wyddol ei esgeuluso ? Pettau efe ond taranu yn ofnadwy, tydi a arswydit. Ah ! Mae y llais ymma yn perthyn yn nes iti. Pettau efe yn dywedyd wrthyt, *ti a fyddi marw foru, ni chymmerit mo hynny mewn ysgafnder.* Ah ! Ond mae'r gair hwn yn perthyn i'th fywyd neu i'th fariwolactb dragwyddol. Mae efe yn gorchymmyn befyd, fel pe dywedasei wrthyt, yr wyf si yn gorchymmyn iti, ar yr usudd-dod fydd ddyledus arnat imi dy greawdwr a'th Bryniauwdwr, a'r iti ymwrthod a'r cnawd, y byd, a'r cythraul, a dychwelyd attaf si fel y gellych fyw.

Pa beth weithian a wnewch chwi bechaduriaid ? Pa beth sydd yn eich bryd ? A drowch chwi ai pe-

dio? Na chloffwch ymhellach rhwng dau feddwl. Os yr Arglwydd sydd Dduw, canlynwch ef: os eich cnawd sydd Dduw, yna gwasanaethwch ef etto. Os yw'r nefoedd yn well nā'r ddaear a'r difyrwch cnawdol, deuwch ymäith gan hynny a cheisiwch *wlād well*, a thrysorwch iwch' drysor lle nið oes na rhwyd na gwyfyn yn llygru, ac nad eill lladron gloddio trwodd a lledratta; a deffrowch ar y diwedd, a'ch holl allu, i geisio y *deyrnas ddi-sigl*. *Heb.* xii.

28. Ystyriwch yn 1. Pa barattôad a wnaeth *Trygaredd i'ch Iechydwriaeth*? A pha dosturi yw bod neb yn ddamnedig gwedi hyn i gyd. Bechaduriaid, fe orchymynir ini wneuthur y gennadwri hon atoch chwi oll, megis oddiwrth yr Arglwydd, *Deurwch, canys y mae pob peth yn barod*. *Luc. xiv. 17*. A ydyw pob peth yr barod? A chwithau yn amharod? Mae Duw yn barod i'ch erœsawi, ac i faddeu i chwi gymaint ac a wnaethoch i'w erbyn, os gwnewch chwi ond dyfod, er cyd y pechafoch. Eri chwifod yn afradlon, a rhedeg ymaith oddiwrth. Dduw, ac aros cyhyd, mae efe yn barod i'ch cyfarsod, a'ch cosleidio yn ei freichjau, a llawenychu yn eich dychweliad, os gwnewch chwi ond troi. Oh na bydd-dai dy lygaid, a' th galon wedi ei hagoryd i wybod decced cynnyg a wneir iti yn awr, a llawened cennadwri gydâ pha un yr ydys yn dy wahôdd—*y mae pob peth yn barod*.

2. Ystyria pa wahoddion a gefaist i droi a byw. Y pen gwahoddwr yw Duw ei hun. Yr hwn sydd yn llywodraethu'r nefoedd a'r ddaear, sydd yn gorchymyn iti droi, a throi yn ebrwydd heb oedi: mae efe yn gorchymyn i'r haul redeg ei yrfa, a chyfodi arnat bob boreu; ac er iddo fod yn greadur mor ogoneddus, allawer gwaith mwy na'r holl ddaear, er hynny mae yn ufuddhau iddo, ac heb ballu munudyn o'i amser gosodedig. Mae efe yn gorchymyn i holl blanedau a sêr y nefoedd, hwythau yn ufuddhau. Mae efe yn gorchymyn i'r môr lenwi a threio, ac i'r holl greadigaeth gadw ei drefn,

a'r

a'r cwbl a uſuddhant iddo. Angylion nef a uſuddhant iddo, *Heb.* i. 14. Ac er hyn os gorchymmyn efe ond i bechadur droi, nid uſuddhbâ efe iddo. Efe yn unig sydd yn ei dybied ei hun yn ddoethach na Duw. Efe a ymgyndyna ac a ymddadleu ddadl y pechod, ac ni arbed. Os yr Arglwydd Hollalluog a adrodd y gair, y nefoedd ac oll sydd ynddi a uſuddhant iddo. Eithri pettau ond galw ar feddwyn allan o'r dafarn, nid uſuddheiff efe: neu os geilw efe bechadur bydol, cnawdol, i ymwadu ac ef ei hun, ac i farweiddio y cnawd, ac i osod ei galon a'r etifeddiaeth well, nid uſuddhaiff efe. Pettau gentyt ddim bywyd a theimlad yſbrydol o'th fewn, ti a adnabyddit y llais, ac a ddywedir, *Oh dymma alwad fynhad, pa fodd y clywaf ar fynghalon anuſuddbau!* Megis y gwelwch fel hyn pwy yw'r hwn sydd yn eich galw, ac y dylai hynny eich annog i wrando ar ei alwad a throi: felly yſtyriwch hefyd, trwy ba offerynnau, a mynched a difrifed y mae yn gwneuthur hyn.

1. Mae gan bab dalen o lyfr bendigedig Duw (fel pettau) llais, ac y mae yn galw o hyd arnat, trô a bydd fyw, trô, neu di a fyddi marw. Pa fodd y medri di ei agoryd, a darllain dalen, neu wrando pennod, a bod heb ddeall fod Duw yn peri iti droi?

2. *Hyn yw llais pob Pregeth yr ydwyt yn ei chlywed.*

3. *Hyn yw llais aml gynnwrf yr yſbryd, yr hwn sydd yn llefaru y geiriau hyn yn ddirgel drostynt drachefn, ac yn dirio arnat am droi.*

4. *Mae'n debygol fod byn weithiau yn llais dy gydwybod dy hun.* Onid yw yn eglur iti weithian nad yw pob peth yn dda gyda thi? Ac onid yw dy gydwybod yn mynegi iti, mai rhaid iti fod yn ddyn newydd, ac yn mynch alw arnat am droi.

5. *Llais grasuſlawn efamplau y duwiol yw hyn.* Pan ganfyddech hwynt yn byw bywyd nefol, ac yn ffoi rhag y pechod yr wyt ti yn ei hoffi, mae hyn yn galw arnat i droi.

6. *Llais holl weithredoedd Duw yw; canys hwythau*

thau ydynt Lyfrau Duw, yn dysgu iti y wers hon, trwy ddangos iti ei fawredd, a'i ddioethineb, a'i ddaioni ef. Gwel *Psal. xix. 12. Pob amser y mae'r haul* yn cyfodi arnat, y mae yn dyfal alw arnat i droi; megis pe dywedai, *I ba beth yr wyf fi yn ymdeithio ac yn amgylchu y byd o'i blegyd, ond i fynegi i i ddynion ogoiant eu gwneuthurwr, ac i'w goleuo i wncuthur ei waith ef.*

7. *Hyn yw Llais pob trugaredd ar sy ar dy helw, pe medrit ond eu clywed a'i deall, maent oll yn llefain arnat, dychwel. I ba ddiben y mae'r ddaear yn dy gynnal, ond i geisio ac i wasanaethu yr Arglwydd? Paham y mae hi yn cyfrannu i ti ei ffrwythau, ond i'w wasanaethu ef? Paham y mae'r holl greaduriaid yn dy wasanaethu di a'i llasfur, ac a'i heinioes, ond fel y gellit tithau wasanaethu eu Harglwydd hwy a thithau? Paham y dyru efe i ti amser, ac iechyd, a nerth, ond i'w wasanaethu ef? Paham y mae gynnynt fwyd a diod a dillad, ond i'w wasanaethu ef? Addarfu i ti erioed weddio arno ef mewn eifyngder am gymmorth; ac oni ddealltaift di y pryd hynny mai dy ran di oedd troi, a'i wasanaethu ef os gwaredai efe dydi?*

8. *Heblaw hyn, Llais pob cyfludd yw i alw arnat fryfio a throi. Mae clefyd a gofid yn llefain am droi: ac y mae tlodi a cholled am gyfeillion, a phob blagurun o wialen cerydd hofyd yn llefain, am i ti droi: ac etto ni wrandewi di ar y galwad.*

Gosod weithian yr holl bethau hyn ynghyd, a gwel beth a ddylei ddigwydd o honynt. Ysgatfydd hon yw y flwyddyn ddiweddaf; ysgatfydd y dydd diweddaf-oni throi, yr wyt yn ddyn marw colledig. Pettau dy lygaid ond yn agoryd i ganfod, pa le yr wyt yn sefyll, sef ar ymyl usfern, ac i ganfod pa fawl mil sydd yno yn barod ar na throefant, ti a ganfyddit ei bod hi yn bryd i ti edrych yn dy gylch.

Yr Arglwydd sydd yn gweled i ba le yr wyt ti yn myned yn well na thydi dy hun; hynny a wnaidd o ef alw ar dy ôl, *Dychwel dychwel; efe a wŷr beth*

beth a ddaw o honot, oni ddychweli : mae ef yn meddwyl yntho ei hun, *Oh! oni ddychwel y pechadur tlawd hwn, efe a'i teisfl ei hun i boenau didrangedig;* o herwydd paham y mae ef yn galw ar dy ol di, *Dychwel, dychwel.* O bechaduriaid ! Pe gwyddech chwi y filfed ran o'r peryglon sy agos attoch, a'r trueni yr ydych yn rhedeg iddo, yn gyfhal ac y gŵyr Duw, ni byddai raid i ni mwyach alw ar eich ôl i ddychwelyd.

Athr. 6. Mae yr Arglwydd yn ymostwng i ymresymmu'r matter â pechaduriaid annychweledig, ac i ofyn iddynt, paham y byddant feirw ?

Ymresymmiad chwîth yw, yn gyfhal o ran y ddadl, a'r ymresymwyr.

1. Y ddadl neu'r cwestiwn a adroddir i ymresymmu yn ei gylch yw. *Paham y damnia'r annuwiol bwyt eu hunain ? Neu, paham y byddant feirw yn hytrach na dychwelyd ? A oes ganhynt un rheswm digonal am wneuthur felly ?*

2. Yr ymrhesymwyr ydynt, *Duw a Dyn :* y Duw tra sanctaidd, a pechaduriaid annuwiol annychweledig.

1. Onid yw yn beth rhyfedd, yr hyn y tebygir fed Duw yn ei rhagfwrw yn hyn o fann y byddei un dyn yn ewyllyfio marw a bod yn ddamnedig ? Ie, y byddai hyn yn gyflwr yr holl rai annuwiol, hynny yw, y rhan fwyaf o'r byd ! Eithr chwi a ddywedwch, ni eill hyn mor bod ; *canys naturiaeth a chwennych ei chadwedigaeth a'i dedwyddwch ei hun ; ac y mae'r annuwiol mwy arnynt eu hunain nag y mae eraill, ac nid dim llai ; ac am hynny pa fodd y diethon neb fynnu bod yn ddamnedig ? I'r hyn yr atebaf.*

1. Y siccr wirionedd yw, na ddichon neb ewyllyfio dim drwg megis drwg, ond yn unig megis ac y mae ganddo fath ar rith o ddaiioni : llai o lawer y dichon neb ewyllyfio ei boenydio yn dragwydd. Trueni megis y cyfryw, sef fel y mae yn drueni, ni chwennychir gan neb.

2. Ond etto er hynny ei gyd, mae yn ddigam gwir

gwir yr hyn y mae Duw yn ei ddysgu i ni ymma ;
Mai yr achos paham y mae yr annuwiol yn meirw ac yn
bod yn ddamnedig yw, o herwydd hwy a fynnant feirw
a bod yn ddamnedig.—A hyn sydd wir mewn amryw
foddion.

(1.) *O herwydd hwy a gerddant y ffordd sy'n ar-*
wain i uffern, er i Dduw a dyn ddywedyd wrthynt, i
ba le y mae hi yn myned, a phale y mae ei diwedd; ac
er i Dduw dystiolaethu cyn fynyched yn ei air, os
ânt rhagddynt yn y ffordd honno, y byddant ddam-
nedig, ac na byddant gadwedig oddi eithr iddynt
ddychwelyd. Esai. xlvi. 22. gwel. Esai. lxi. 8. gwel.

Mae ganthynt air a llw y Duw byw am dano,
 oni ddychwylant, nad ânt i mewn i'w orphwysfa ef.
Heb. iii. 11. Ac etto annuwiol ydynt, ac annuwi-
ol fyddant, dyweded Duw a dyn a fynnont; cnawd-
ol ydynt, a chnawdol fyddant; bydol ydynt, a bydol
fyddant, er i Dduw ddywedyd wrthynt fod cyfeillach
y byd yn elyniaeth i Dduw; a os car neb y byd (yn
y mesur hwnnw) nid yw cariad y Tad ynddo ef: Iag.
iv. 4. 1 Iean ii. 15. Ac felly yn ddigwyddawl
mae y dýnion hyn yn mynnu bod yn ddamnedig,
er nad ydynt ar unjawn gýrch: maent hwy yn é-
wyllysio y ffordd i uffern, ac yn caru y sicr achos
o'u poendod, er nad ydynt foddion. i uffern ei hun,
nag yn caru'r poen sy raid iddynt ei goddef.

Bechaduriaid, onid dymma wirionedd eich cyf-
 lwr ? Ni fynnwch chwi mor llosgi yn uffern, eithr
 chwi a gynheuwch y tân trwy eich pechod, ac a'ch
 bwriwch eich hunain iddo ; ni fynnech chwi mo'ch
 poenydio yn dragwydd gyda chythreuliaid ; eithr
 chwi a wnewch yr hyn a ddwg hynny i bêñ yn ddi-
 ammau, er a allo dim a ddyweder i'r gwrthwyneb.
 O'r un ffunud yw a phe dywedech, *myfi a yfaf wen-*
wyn, ond er hynny ni fynnwn i mor marw. Mi am
bwriaf fy hun bendramiwnwgl o ben y clochdy, ond er
hynny ni laddaffi mabonof fy hun ; mi a frathaf y gyllell
bon yn fy nghalon, ond ni ddygaf fi mo'm hoedl er hynny ;
mi a roddaf y tân ymma yn nhô fy nhŷ, ond er hynny ni
fynnai .

fynnai mo'i losgi. Felly yn uniawn y mae gyda dynion annuwiol; hwy a fyddant annuwiol, ac a fyddant byw yn ol y cnawd a'r byd, ac etto ni fynnant hwy gael mo'i damnio.

2. Ymhellach, *ni arfer yr annuwiol mo'r moddion bynni, heb ba rai nid oes gobaith o'u iechydwriaeth.* Y sawl ni fwyttu a eill cystal ddywedyd yn groyw, na fyn efe mor byw, oddi eithr medru o hono ef ddywedyd pa fodd i fyw heb fwyd. Y sawl ni cherddo ei ffordd, a eill yna groyw ddywedyd cystal ac na fyn efe ddyfod i ben ei siwrnau.

3. *Ie. nid hyn yw'r cwbl, ond y mae yr annuwiol yn anfodlon i'w iechydwriaeth eu bunain.* Er iddynt hwy allael chwennych rhyw beth y maen yn alw ar enw y nefoedd; er hynny y nefoedd ei hunan, a'i ystyried yng wir naturiaeth y dedwyddwyr, nid yd ynt yn ei chwennych; ie y mae eu calonnau yn llwyr wrthwyneb iddo. Cyflwr o berffaith Sancteiddwydd, ac o gyfannedd gariad, ac o foliant i Dduw yw'r nefoedd. Ac nid oes gan yr annuwiol galon i hyn. Mae llawenydd y nef o naturiaeth mor bûr ac mor ysbrydol, na ddichon calon yr annuwiol mo'i wir chwennych.

Felly chwi welwch ar ba sail y mae Duw yn rhagfwrw, fod yr annuwiol yn fodlon i'w dinystreu hunain: *ni throant, er bod yn rhaid iddynt droi, neu feirw.* Ac megis ac y mae'r ddadl yn achos o ryfeddod felly hefyd yn 2. Y mae yr ymressymwyr, sef y byddei i Dduw ymostwng cyniseled ac i ddadlau y y cwyn a Dyn fel hyn; ac y byddai dyn mor ddall, ac mor gyndyn ryfedd, a bod yn rhaid wrth hyn oll mewn matter mor eglur; ie ac i wrth'nebu hyn oll, pan yw ei iechydwriaeth ei hunan yn sefyll ar y diben o hynny. Nid rhyfedd os hwy ni wrandawant arnom ni sydd ddynion, pryd na wrandawant ar yr *Arglywydd* ei hun, fel y dywaid Duw, *Ezec.* iii. 7. Pan anfonodd ef y Prophwyd at yr *Israeliaid*. Gwel.

Defnydd.

Edrychwch bechaduriaid am eich rhefymmau goreu a chadarnaf, os mynnwch chwi wneuthur eich ffodd yn dda ; chwi a welwch pwy sydd weithian i chwi ymdrîn ag ef. Pa beth a ddywedi, tydi y dyn anianawl anychweledig, a feiddi di anturio ymddadleu â Duw ? A wyt ti'n barod i roddi dy enw i mewn ? Mae Duw yn gofyn iti, paham y byddi farw ? A wyt ti gwedi dy arfogi ag atteb digonol ? A gymmeri di arnat brofi fod Duw yn cam-gymeryd, ac mai tydi sydd ar yr iawn ? Oh pa anturiaeth yw hon ! Mae efe yn galw arnat i ddychwelyd, a thi-thau ni gwnei. Mae efe yn erchi i chwi wneuthur hyn yn ebrwydd, sef y dwthwn hwn, tra gel-wir hi heddyw ; a chwithau a oedwch, ac a dybi-wch ei bod hi yn abl dda yr amser yn ôl hyn. Mae efe yn dywedyd, bod yn rhaid iddo fod yn gyfnewid-iad cyfan, sef, *calon newydd, ac yspryd newydd* ; *Exec. xxxvi.* 26. a bod yn rhaid i chwirthau fod yn sanctaidd, ac yn greaduriaid newydd, a chwedi eich ail eni ; a chwirthau a dybiwch mai llai a wasanaeth-au'r tro, ac mai digon yw clyttio yr hên ddyn, heb fyned yn newydd. Pwy sydd yn awr ar yr iawn, ai Duw ai chwychwi ? Mae Duw yn galw arnoch i droi a byw bywyd sanctaidd, ac ni fynnwch ; wrth eich bucheddau anufudd yr ymddengus na fynnwch chwi.

Ystyriwch yr hyn y mae'r Arglwydd yn ei ofyn, *Dychwelwch, dychwelwch, paham y byddwch feirw ?* — Ydyw angau trag'wyddol yn beth i'w chwennych ? Ydych chwi yn caru usfern ? Pa reswm sydd gen-nych am eich difetha o'ch gwirfodd ? Os tybiwch fod yn beth rhefymol i chwi bechu, oni ddylech gofio mai *cyflog pechod yw marwolaeth ?* *Rhuf. vi.* 23. Chwi addylech nid yn unig ymosyn a ydych chwi yn caru y neidr, ond a ydych chwi yn caru y colyn ? Ni ddichon dim fod, a dalo ei ystyried i'ch esgusodi, am esgeuluso eich iechydwriaeth eich hunain

Canys ein Achubwr a ddywaid, *pa lesâd i Ddân, os ennill yr holl fyd, a'cholli ei Enaid ei hun?* *Marc xiii.* 36. Attolwg i chwi yn awr gadewch i'r gair hwn ddyfod yn nes at eich calonnau.

Minnau a âf rhagof at y Seithfed Athr.

7. Oni ddychwel dynion wedi hyn oll, nid o ran Duw y maent yn ddamnedig, ond o'u rhan eu hunain, sef, oblegid eu cyndynrwydd eu hunain: meirw y maent, oblegid hwy a fynnant feirw, hynny yw, oblegid na fynnant ddychwelyd.

Os mynnwch chwi fyned i usfern pa help sydd. Mae Duw yn hyn o fan yn ei glirio eu hun oddiwrth eich gwaed: ni chaiff ef sefyll arno ef, os byddwch chwi golledig. Gweinidog esgeulus a eill ei dynnu ef arno ei hun; a'r fawl ydynt yn eich cefnogi mewn pechyd, neu heb eich rhwystro a allant ei dynnu ef arnynt hwythau; eithr bydded sicr gennych, na chaiff ef sefyll ar Dduw.— Yr Arglwydd a ddywaid am ei winllan anfuddiol *Esa.* v. 1, 2, 3, 4. Gwel. Gosodwyd einioes ger eich bronau; llawenydd y nef a ddatguddiwyd i chwi yn yr Efengyl; y sicrwydd o honynt a eglurwyd; y sicrwydd o boenau tragwyddol y rhai damnedig a fynegwyd i chwi: oni fynnech chwi gael golwg ar y nefoedd ac usfern, pa beth yn ychwaneg a ddymunech? Crist a osodwyd gerbron eich llygaid megis wedi ei groeshoelio, *Gal.* iii. 1. Mynegwyd i chwi gan-waith nad ydych ond dynion colledig nes eich dyfod i mewn atto ef. Cyn fynyched a hynny y mynegwyd i chwi am ddrwg pechyd, am wagedd y byd, a'r holl feluswedd a'f golud a ddichon ef ei gyfrannu; am fyrdra ac ansicrwydd eich einioes; a didrangc barhâd llawenydd, neu benyd y bywyd a ddaw. Hyn oll, ac ychwaneg na hyn a fynegwyd i chwi, ac a fynegwyd i chwi drachefn, ie nes i chwi flino yn ei glywed, ac nes medru o honoch wneuthur llai cyfrif o hono o herwydd i chwi ei glywed ef cyn fynyched. Tebyg ydych i gî'r gôf, yr hwn a ddygwyd wrth ymg'nefindra i gyfghan

fan sŵn y morthwylion, a'r pryd y bo'r gwreichion yn tascu o amgylch ei glustiau. Ac er na ddarfu i hyn oll mo'ch troi, yr ydych chwi etto yn fyw, ac a allasech gael trugaredd hyd y dydd heddyw, ped fasai gennych galonnau i'w dderbyn. Ac yn awr gadewch i reswm ei hun fod yn farnwr, a'i o'rân Duw, yntau o'ch rhan eich hunain y mae, os byddwch chwi gwedi hyn ei gyd yn annychweledig a damnedig ? Os byddwch feirw yn awr, hynny sydd oblegid chwi a fynnech feirw. Pa ddymuniadau o'ch hawddfyd a adroddodd yr Arglwydd yn ei sanctaidd air ? A pha dofturi y safodd efe gerllaw i chwi ? gan ddywedyd, *Oh na wrandawsei fy mholb arnaf, na rhodiafei Israel yn fy ffyrrd.* Psal. lxxxi. 13. *Oh na baent ddoethion, na ddeallent hyn, nad ystyrient eu diwedd ?* Deut. xxxii. 29.

Ond chwi a garasoch y byd a'ch cnawd uwch ei law ef, ac am hynny ni wrandawech ef.

Nid rhyfedd gan hynny oedd *iddo eich gollwng ynghyndynrwydd eich calon, a'ch myned yn ol eich cyngor eich hunain.* Efe a ymostyngodd i ymresymmu a chwi, ac i ofyn i chwi, *Pa anwiredd a gawsoch chwi ynofi gan i chwi ymbellhau oddi wrthyf, a rhodio ar ôl oferedd, a myned yn ofer ?*

Mae efe yn llesfain allan fel ped fai ar y creaduriaid mudlon i wrando ar y cŵyn sydd ganddo yn eich herbyn, *Mica.* vi. 2, 3, 4, 6. gwel. *Esay.* i. 2, 3, 4. Deut. xxxii. 6. Pan ganfu ef eich bod chwi yn ei wrthod ef yn ddiachos, ac yn troi ymaith oddiwrth eich Harglwydd a'ch bywyd, i ymlid ar ol ūs, a mân-blu-y byd, efe a fynegodd i chwi eich floledd, ac a'ch galwodd i orchwylwaith mwy buddiol. Gwel *Esay.* lv. 1. 2, 3, 6, 7. ac *Esay.* i. 16, 17, 18.

A phan na wrandewch, pa achwynion y gosod- asoch ef arnynt, gan haeru y peth arnoch chwi, mai eich gwrthnyfigrwydd a'ch pengaledrwydd yd-oedd, *Jer.* ii. 12, 13. gwel. Llawer gwaith y cyhoeddodd Crist i chwi y rhâd wahoddiad hwn-

nw, Dat. xxii. 17. yr hwn sydd a syched arno, deued, a'r hwn sydd yn ewyllysio, cymmered ddufr y bywyd yn rhâd.

Eithr chwi a berwch iddo ef gwyno yn ôl yr holl gynnygion hyn, ni ddeuant attaf fl, fel y caffont fywyd. Ioan v. 40. Efe a'ch gwahoddodd i wledda gyd âg ef yn nheyrnas ei ras, a chwithau oeddych â'ch esgusodion gennych oddi wrth eich tiroedd, a'ch anifeiliaid, a'ch gorchwylion bydol, a phan na fynnech ddyfod, dywedafoch nas gallech, ac a'i hannogasoch yntau i roddi ei fryd na chaech chwi byth brofi o'i swpper ef. Luc xiv. 15 hyd y 25.

Ac o herwydd pwy yn awr y mae'r peth ond o'ch herwydd chwi eich hunain? A pheth a fêdrwch chwi ddywedyd yw'r achos pennaf o'ch damnedig-aeth, ond eich ewyllys-fryd eich hunain? Chwi fynnech eich damnio. Yr holl fatter a egburwyd gan Grifft ei hun, Diar. i. 26. hyd y diwedd. Gwel yr holl destyn—am ei fod mor gyflawn yn dangos yr achos o ddinystyr yr annuwiol.

Nid yw'r peth o herwydd na dlysgai Duw hwynt, ond o herwydd na fynnen hwy mo'i dysgu. Nid yw'r peth o herwydd na's galwai Duw hwynt, ond o herwydd na ddychwelent hwy wrth ei gerydd ef. Eu gwirthynysigrwydd sydd yn eu difetha.

Wele syrs, bellach nyni a ddaethom o hyd i ddirfawr-fradwr a llofrudd eneidiau, sef dynion eu hunain, eu hewyllys eu hunain: beth sydd etto yn ôl i chwi i'w wneuthur ond rhoddi barn yn ol y dystiolaeth, a chyfaddef yr anwedd mawr hwn o flaen yr Arglwydd, ac ymddarostwng o'i blegyd. A gwelwch mai'r gelyn mwyaf i ddyn ydyw efe ei hun; ac mai y far nedigaeth fwyaf, ar a ddichon ddigwydd iddo ef yn y byd hwn, yw ei adael ef iddo ei hun, ac mai'r gwaith mwyaf sydd gan râs i'w wneuthur yw ein gwaredu ni rhagom ein hunain; ac mai yn eu herbyn eu hunain y dylai fod yr achwynion mwyaf gan ddynion.

Weithian, er nas gallaf obeithio cystal o bawb, mi a obiethiaf fod rhai o honoch, erbyn hyn yn bwriadu troi a byw: a'ch bod yn barod i ofyn i mi fel y gofynnodd yr Iuddewon i i Pedr, *Act. ii. 37.* pan ddwys-bigwyd hwy yn eu calonnau, ac y'dywedsant, *Ha-wyr frod yr, beth a wnaun ni?* Pa fodd y gallem ni fod yn wir ddychweledig? Yr ydym ni 'yn ewyllyso pettaem ni ond gwybod ein dyledswydd: Na atto Duw i ni ddevis distryw, trwy wrthod troi fel y gwnaethom hyd yn hyn.

Os y rhai hyn yw amcanion a bwriadau eich calonnau, mi a ddywedaf am danoch megis y dywedodd Duw am bobl oedd yn addo'n dêg, *Deut. v. 28, 29.* *Da y dywedasant yr hyn oll a'ddywedasant: Oh na byddei y cyfryw galon ynddynt i'm hofni i, ac i gadw fy bell orchymynion, bob amser!* Da yw eich bwriadau: Oh na byddei galon ynoch i gyflawni y bwriadau hyn! A than obaith o hyn, myfi a'ch hyfforddias yn llawen, beth i'w wneuthur, a hynny yn fyrr, fel y galloch yn haws ei gefio, i'w ymarfer.

Yr Hyfforddiad I.

Os mynnwch chwi fod yn ddychweledig ac yn gadwedig, gnewch eich goreu ar ddeall angenrheirwydd a gwir naturiaeth dychweliad: oddi wrth ba beth, ac at ba beth, a thrwy ba beth y mae'n rhaid i chwi ddychwelyd.

(1.) *Oddi wrth pa beth?* Mewn un gair, oddi wrth eich *Hunán-gnarwol*, yr hwn yw diben yr holl rai annychweledig; oddi wrth y *cnewd*, yr hwn a fynnei ei fod hau o flaen Duw, ac a fynnei yn oesfadol eich denu i hynny: oddi wrth y *byd* yr hwn yw'r abwyd; ac oddi wrth y *Cyfarul* yr hwn yw twyllwr yr eneidiau.

(2.) *Yn y lle nesaf, rhaid i chwi wybod,* *At ba beth y mae yn rhaid i chwi ddychwelyd;* a hynny yw, *At Dduw*, megis eich diben; *at Grifft* megis y ffordd at y Tâd: *at sancteiddrwydd* megis y ffordd osodedig i chwi gan Grifft; ac felly *at yr arferiad o holl gynnorthwyon a moddion grâs*, a gan-

niatteir ac a orchymmynir i chwi gan yr Arglwydd.

(3.) Yn olaf, rhaid i chwi wybod trwy ba beth y mae'n rhaid i chwi ddychwelyd. *Hynny hefyd yw, trwy Grist megis yr unig Brynwr a'r Eiriolwr; a thrwy yr Ysbryd Glân megis y sancteiddiwr; a thrwy y gair megis offeryn yr ysbryd; a thrwy ffydd ac edifeirwch megis y moddion a'r dyledswyddau o'ch rhan chwithau i'w cyflawni.* - Hyn oll sydd angenrhaid.

Hyfforddiad yr 2.

Os mynnwch fod yn ddychweledig a chadwedi, byddwch yn faith mewn dirgel a difrifol-yfryriaeth. Anyfryriaeth sy'n anafu'r byd.

Hyfforddiad y 3.

Byddwch yn gwrando gair Duw yn ddiwyd ac yn fynnych, yr hwn yw'r moddion cyffredinol a droedi-gaeth dynion. Darllenwch yr ysgrythur, neu gwrandewch ar ei darllen hi. Dyfal wrandewch ar gyoeddus bregethiad y gair. Megis ac y llewyrcha Duw y byd trwy'r haul, ac nid trwyddo ei hun yn unig hebddo ef; felly y dychwel efe ac y ceidw ddynion trwy ei weinidogion, y rhai ydynt oleuadau y byd. *Aet. xxvi. 17, 18. Mat. v. 14.* Pan ddarostyngodd efe *Paul* yn rhyseddol, y mae yn ei anfon at *Ananias*, *Aet. ix. 10.* A phan anfodd ef Angel at *Cornelius*, nid yw hynny ond i erchi iddo anfon am *Pedr*, yr hwn a fynegei iddo beth oedd iddo i'w gredu a'i wneuthur. *Aet. x. 5, 6.*

Hyfforddiad y 4.

Cyrchwch at *Dduw* mewn ystod waftadol o ddiffrifol weddio: Addefwch, a gal erwch am eich bucheddau gynt, ac ymbiliwch am ei ras ef i'ch goleuo a'ch troi.

Hyfforddiad y 5.

Rhoddwch heibio eich pechodau hynod a gwyltffol yn ebrwydd: sefwch, ac nad ewch ddim pellach y ffordd honno. Os eich hên bechodau a wnewch chwi eilwaith, pa-fendith a ellwch chwi ddisgwyl ar y mæddion i'ch troi.

Hyfforddiad y 6.

Newidiwch.

Neuidiwch eich cymdeithias ar frisia, os yw bassel, os drwg a fu hi hyd yn hyn : nid trwy ymrthod a'ch perthynasau angenheidiol, ond a'ch cymdeithion pechadurus afreidiol : Ac ymgysylltwch â'r rhai sydd yn ofni yr Arglwydd, ac ymofynwch âhwyn am y ffordd i'r nefoedd. *Act. ix. 26. Psal. xxvi. 4, 5.*

Hyfforddiad y 7.

Rhoddwch eich hunain i'r Arglwydd Iesu, megis Phygwr eich eneidiau, fel y pardyno efe chwi trwy ei waed, ac i'ch sancteiddio trwy ei ysbryd, trwy ei air, a'i weinidogion, y rhai ydynt offerynnau yr ysbryd. Efe yw yffordd, y gwirionedd a'r bywyd, nid oes mor dyfod at y Tâd ond trwyddo ef. *Ioan. xiv. 6. Act. iv. 12.*

Hyfforddiad y 8.

Os ydych mewn gwirionedd ar feder troi a byw, gneweb hynny yn ebrwydd, heb oedi. Onid ydych chwi yn ewyllsgar heddyw, nid ydych ddim yn ewyllsio mo'i wneuthur. Cofiwch eich bod hyd y pryd hyn yn eich gwaed, tan euogrwydd llawer mil o bechodau, a than ddigofaint Duw, a'ch bod yn sefyll ar ymyl usfern, ac nad oes ond megis Cam rhwyngoch ac angau.

Hyfforddiad y 9.

Os mynnwch chwi ddychwelyd a byw, gnewch hynny yn hollawl, ac yn llwyr-gwbl. Na seddyliwch ymddarnio â Christ, a rhannu eich calon rhngddo ef a'r byd; ac ymadel â rhyw bechodau, a chatw y lleill, a gollwng ymaith yn unig yr hyn a allo y cnaud ei hebcos: nid yw hyn ond eich siommi eich hunain: rhaid i chwi o'r galon ac yn llwyr-fryd ymrthod a chwbl oll ar a feddwch, neu ni elwch fod yn ddisgyblion iddo ef. *Luc. xiv. 26, 33.*

Hyfforddiad y 10.

Os mynnwch chwi ddychwelyd a byw, ymrwch i'w wneuthur, ac na sefwch fyth-fyth megis yn ymgynghori, fel pettau betrusder yn y peth. Na sefwch ar ffig fel ped faech etto yn anficer pa un ai Duw, ai eich cnaud yw'r meistr goreu: neu pa un ai pechod

pechod ai sancteiddrwydd yw'r ffordd oreu? Eithr ymaith a'ch hên drachwantau, ac ymrowch ar frys, yn reddfyl, ac yn ddiyfog.

Pe gwyddwn i beth ychwaneg i wneuthur c'ran eich troedigaeth, yr wyf yn gobeithio y gwnawn ef.

Eithr o tydi yr hwn wyt rasol Dâd yr ysbrydoedd, yr hwn a dyngaist nad wyt yn ymhoffi ym marwolaeth yr aniuwiol, onid troi o honynt a byw, na naccâ mo'th fendith ar yr annogaethau a'r byfforddiadau hyn: na âd chwaith i' th elynion orfoleddu yn dy'olwg, ac i dwyllwr mawr yr eneidiau orefgyn yn erbyn dy fâb, a'th air a'th yspryd. O tosturia wrth bechaduriaid truain annychweledig, y rhai nid oes ganddynt galonau i dojurio wrthynt eu hunain, nac i'w cynnorthwyo!. Gorchymyn i'r dâl weled, ac i'r byddar glywed, ac i'r marw fyw. Ac na, âd i bechd a marwolaeth allael dy wrth'nebu. Deffro y difraw; hwylia yr anbwylus; sefydla yr ansefydlog; a gwna i lygaid y pechaduriaid ar addarllenant y llinellau hyn fod yn nesaf gwaith yn myned yng nghylch wylo am eu pechoda'u; a dwg hwynt attynt eu hunain, ac at dy Fâb, cyn i'w pechod eu dwyn hwynt i ddistryw. Os dywed i di ond y gair, yr ymro'iadau gweinion hyn a ffynnant i ennill llawer o eneidiau i'w tragwyddol lawenydd hwy, a'th dragwyddol egoniant dithau.

Gras ein Harglwydd Iesu Crist, &c.





Cyngor i dduwioldeb Personol a Theuluaidd.



Fy Ngaredigion,

NI D oes gennys obaith i weled eich hwynebau chwi yn y nefoedd, oddieithr i chwi ymarferyd a sancteiddrwydd yma ar y ddaear.

Am hynny, cymmerwch ofal diwyd am ollwng yr Arglwydd Iesu i reoli yn eich calennau chwi eich hunain yn gyntaf: ac edrychwrch yn ddyfal ar i chwi drin eich holl achosion bydol wrth ei fod o ef. Edrychwrch ar holl orchymynion Duw; a threfnwrch eich holl feddyliau, geiriau a gweithredoedd wrthynt, *Sal.* cxix. 6, 34. Os yn ystyriol ac yn ymarferol ac yn ewyllysgar, y lletteuwch un pechod yn eich mynwesau, derfydd am danoch tros byth. *Sal.* lxviii. 21. *Ezec.* xviii. 20.

Ceisiwrch eich calon i fod yn wir rasol, ac ondē chwi adeiliedwrch yn ofer heb sylfaen sicr; a phan gaffoch ras oddi fewn, arferwrch ef yn eich bucheddau oll; rhoddwrch yr eiddo Duw iddo; nac esgeuluswrch weddio arno ef; dyn di-weddi sydd ddi-ras, *Sal.* xiv. 4. *Job*, xv. 4. *Chwiliwrch yr ysgrythyrau beunydd*; Ioan v. 39. un o nodau y rhai gwynfydedig yw eu bod yn myfyrto ynghyfraith yr Arglwydd ddydd a nôs. *Sal.* i. 1, 2.

Cymmerwch ofal am gyffylltu ynghyd grefydd tu ag at Dduw, a chariad tu ag at ddyn. Bydded uniondeb a thrugaredd yn eich holl farchnadoedd, a'ch achosion bydol. Bydded diweirdeb a sobrwydd i'ch dilyn. Bydded gwirionedd ddirifwrch a gweddeidd- dra

dra yn harddu eich ymadroddlon ; gostyng eiddrwydd a dioddefgarwch, symylrwydd a diniweidrwydd a fyddo yn llewyrchu yn eich holl ymarweddiaid.

Maddeuwch i'r neb a'wnelog am a'ch wi, a gwnnewch dda iddynt am eu drwg, fel y byddoch blant i'r goruchaf. Byddwch arafaidd yn addaw, a gofalus yn cwplau : cyflawnwch y dyledrwyddau perthynol i'ch cyfnessiaid. Na fydded neb o honoch yn dyngwr, nag yn gelwyddwr, nac yn dilyn cyfeilliaeth ddrwg, nac yn feeddwyn, nac yn watwarwr, nag yn faleisús, nac yn gybyddús, nac yn dwyllwr, nac yn gynhenwr, nac yn lleidr, canys dinystr yw diwedd y cyfryw rai. *Diar.* xiii. 20. *Jago* v. 12. *Dat.* xxi. 8. i *Cor.* vi. 9, 10. *Gal.* v. 19, 20, 21.

Yn ail cymmerwch ofal am fod duwioldeb yn eich teulu, yr hwn sydd hoff ganddo ddaioni yn el galon, a fydd hoff ganddo ei weled yn ei dŷ hefyd. O na bae pob teulu fel Eglwys grifft' nogol ; a phob tŷ yn dŷ gweddi, i *Cor.* xvi. 19. a phob pen-teulu yn dywedyd gyd â *Josua*, mysi a'm ty! wyth a wasanaethwn yr Arglywydd. *Jos.* xxiv. 15. ac fel *Dafydd*, rhodiai mewm perffeithrwydd fy nghalon o fewn fy nhŷ, *Sal.* ci. 2. ac er mwyn hynny cymmerwch y reolau canlynol.

1. Na thybiwch fod pethau crefyddoli i'w cyflawni yn eich teuluoedd yn unig pan gaffoch arfod oddi wrth achosion bydol ; eithr edrychwrch ar weddau mor rheidiol a'ch prydiau bwyd. Cydnabydded pen-teuluoedd fod ei'eddiau eu deiliaid wedi eu rhoddi dan eu golygiad hwynt, ac y gofynnir ganddynt hwy gyfrif am y rhai a gyfargoller trwy eu hesgeulusdra hwynt : a'r pryd hynny y caint weled fod gwaed e-neidiau yn euogrwydd trwm ; ymogelant ynteu rhag ei gael yn eu godrau hwy, a rag-ddarparont fwy na bwyd tu ag at eu plant a'u gwasanaethwyr, canys rhoddant borthiant i'w hanifeiliaid.

2. Ymarferwch a darllen y gair a chanu Salmâu yn eich teuluoedd, *Sal.* cxviii. 15. *Esay.* xxxiv. 16. *Ioan.* v. 39. darllenwn i Grist ganu hymn gyd â ei ddis-gyblion,

ylbion, y rhai oeddent ei dylwythef, *Mat. x. 30. Luc. ix. 18.*

3. Megis ac yr ydych yn mynnu cyfrif gan eich deiliaid o'r gorchwylion bydol f'o dan eu dwylo, felly holwch hwynt beth a gofiant o air Duw a glywsont, a pha lefâd y gawasant trwyddo; ystyriwch esampl Crist yn holi ei ddisgyblion, *Mat. xvi. 11, 13.*

15. diamau os arferwch hyn yn ddidwyl, y cewch weled cymnydd eich deiliaid mewn gwybodaeth a dawn da. Yn ddyfali siwch wybod eu cyflyrau ysprydol, a'u hargyhoeddi o ddueni a hygredigaeth eu naestur, ac o angenrhaid yr aii-enedigaeth, gan geryddu eu beiau yn ddifrifol, a choleddu pob riawedd dea yn ddynt er lleied y fyddo. Crybwyl yr esengyl pan fyddai Crist yn y ty, ac wrtho ci hun, yr arferei ese hylbysu i'w ddisgyblion byngciau rheidol eu deall, a'u holi a oeddent yn eu cosio, ac yn eu dirlad, *Mat. xiii. 10, 36, 51. Marc. iv. 10, 11.*

4. Edrychwr ar i'ch tylwyth gadw dydd yr Arglywydd yn sanctaidd, *Exod. xx. 9. Lef. xxii. 3.* O byddwch mor ystig at orehwylion Duw y dydd hwnnw, ac a fyddwch a'ch gorchwylion eich hunain ar hyd yr wythnos, diamau y cewch weled budd ysprydol wrth hynny.

5. Bob borau a hwyr, yn barchedig ac yn ddifrifol offrymmer i'r Arglywydd, aberth gweddi a moliant, gan yr holl deulu yng-hyd, *Sal. xcii. 1, 2. Exod. xxx. 7, 8. Luc. i. 9, 10.* Gwae'r teuluoedd ni alwant ar enw Duw, tywelltir digofaint ariannit, *Jer. x. 25.* O deuluoedd di weddi pa fodd y sefwrch yn y farn ofnadwy? Llid Duw a dywelltir arnoch fel tân, a'ch calonau creigiau a fwrir i lawr ganddo, *Nabum i. 6.* gofynir i ni weddio beunydd a phob rhyw weddi a deisihad yn yr yspryd *Eph. vi. 18.*

Y mae pechodaau a diffygion teuluoedd, a llwyr y dylei fod gweddiau teuluaidd hefyd, a diolchgarwch teuluaidd am eu trugareddau. Na ddywedwch nad ydych yn cael amser i hyn canys er mwyn hyn ydych yn cael eich i'w amser gan Dduw. Ac na ddywedwch fod eich gwaith bydol i'ch llwyfrto, canys nid oes waith reitiatr na gwaith Duw, ac iechydwrfaeth enaidiau, ac y mae gweddi deilwng yn dwyn bendith ar bob peti a drinioch, *Jer. xxix. 12, 13. 2 Sam. vii. 29.* na ddywedwch y chwaith nad oes gennych ddoniau cymmwys i weddio: arfer yr undalent sydd gennyt, a Duw a'i chwaneg. Y mae help i'w gael nes i chwi gryfau, gall y teulu gwan uno ag un a fyddo cryfach. Da gan Dduw fod pobl yn cyd-weddio, *Iago. v. 16* hyd, *xix. Act. xii. 5, 10, 12. 2 Cor. i. 11.*

6. Ceiswch hefyd gan bob un o'ch teulu weddio beunydd ar ei ben ei hun. A mynnwch wybod a fyddant yn gwneuthur felly. A phwy bynnag o honynnt a fyddo anfedorus yn y ddyledswydd hon, ceiswch eu helpu, gan roddi iddynt ffurf o weddi hyd oni allont adrodd eu deisihadau eu hunain. Cyfarwyddwch hwynt pa fodd y dylent weddio, canys felly y gwnai Crist ac Ioan fedyddiwr i'r rhai a'u c'nlynen, *Luc xi. 1, 2.*

7. Arferwch gateceisio eich plant a'ch gweinidogion, o'r lloefaf

en waith yn yr ymddyng. Darllenwch, *Deut.*, vi. 7, 8, 9, 25
iv. 9, 10, a i xi. 18, 19, 20. ac mae'r ysgrythyr yn rhodai ca-
londid yno'n i'r gwaith, gan alyweddyl, hyforddolia blentyn ym-
ben ei ffôrdd, a phan bennidio nid y mae'n a'i.

* Os bydd eich tylwyth yn anhyd yn ddyigui, aferwch iech a-
ndur, a bynt yr y peth hynny, yn gystal ac mewn pethau er-
all, te ymbythach yn fwy o lawer am y peth yn perthyn i ogo'n i
Duw, a heodd i'r heneidau hwyn*. Chwi a'n gelwch hwyn
i'r ymbyth, ac a'u cynhelliwch, hwynnt at eich gwaith, ac oni ddylech
fed i'w ddiol i w gofod ar waith Duw! Ac o bydd neb o honynt
a deallwrith gwan, byddwch ddiwyd ac ymathous wrthynnt hyd
oni adlygont wyddorion eglur crefydd, gystal a dirgelwch iech
elegit. Os mynnwch weled crefydd yn ffynnu ac annunio'r
ynllithau, byddwch ddiwyd yn y dylediwyd. Braf
eich calonau a'ch teuluoedd yn deulau i'r Duw! A i'r eglwys callo
es ei a holl beunydd, fel y byddoch fendigedig ac yn fentif i'eb
i'r ymbythau. Amen.

H Y

I.

GOR I wnes fy addunedau, fil i'w gwisgo digon gwir,
Pechu yn eirbyu i'r hâd drugaredd, ac i'w gwisgo cariad pŵr,
Ewys gwas y nef sy'n para, i fy o'r hain y mae'n ddiwyd,
Gwyl mod i'n gwyro beuwyd, ar y diwr i'w hwy-lawn.

II.

Ffarwel a phitiad cas gelypol, tu a g adre i wyl ym mynd i'r
Bluain, a phicih oler leisiau, a'i'r ôl fy anwy, ffordd i'r
Tros y mynhau i fynd yn union, trwy'r cymylan i dy fy mhad,
Ac mi roddai ffarwel beulach, i fy nigenedigol wlad.

III.

Clywfa'r Iesu yw fy Iechyd, Grawf yr oesoedd yw fy Iechyd,
Dewr yr ofnaf hén Elynion, sy'n fy nghuro i'n fy dail,
Safodd Iesu ar Gofaria, yn wymb Llogead ym'm gwaith,
Fe lloif etto o blaid ei bobl, sy'n milwrio ar y llawn.

24 DE 6

D I W E D D.